

פלדמן בצלאל (צולו) ז"ל

יליד 17.10.1915 באקרמן, רוסיה

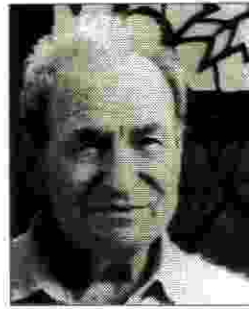
עלה לארץ ב-1936, בגיל 21.

התגייס למשמר החופים ב-1941

הצטרף לפל"ם ב-1944

נפטר: 11.3.1998

רשמה: אדית פלדמן

ה' ע' ט' נ' ה' ר' י' ט' ו'

זמנית תחת פיקוד מחתרת של הפלמ"ח. 1943 – נשלח לקורס "החכמים" של רכזי תרבות בו רנו בענייני תרבות ואידיאולוגיה. בזמן הקורס תירגם שיר רוסי לעברית. השיר "לא הרוח" מופיע בספר "שירי הפלמ"ח" בעמודים: 58-59 ונמצא בדיסק של שירי תנועות הנוער.

1944 – מתגייס לפל"ם ומשתתף בקורס למפקדי סירות מס' 3, סירות משוטטים ומפרשים.

1945 – משתתף בקורס החובלים הראשון במדינה בביה"ס הימי בחיפה.

וכך סיפר צולו בדצמבר 1997 מזיכרונותיו על הפעילות בתקופת ההעפלה:

"הבאנו פליטים בספינות ומהספינות היינו מביאים אותם בסירות לחוף, בחוף אנשי הפלמ"ח היו דואגים להם. 1945 - באוניה "ברל כצלסון" הורדנו את כל האנשים והצטרכנו לחזור לקיסריה, לרוע מזלנו הייתה רוח חזקה מאוד נגדנו והקציץ השני נתן הוראה לחזור לקיסריה למרות הרוח החזקה. היינו שלוש סירות, האנגלים הצליחו לתפוס שתי סירות, אחת הצליחה להתחמק. לקחו אותנו למאסר, תחילה ליפו, שם הבולשת האנגלית חקרה ואף בדקה אותנו בתנאים מאוד קשים ומשם העבירו אותנו לכלא לטרון, שם הייתי כחצי שנה לערך. ההגנה והסוכנות דאגו לנו רבות. לאחר שיצאנו מהכלא היינו אמורים להתייצב במשטרה האנגלית פעמיים בשבוע ולחתום שאנו תחת פיקוחם. לפני "השבת השחורה" קיבלנו הוראה לא להתייצב יותר במשטרה, כי כל הסיכויים שהמשטרה תעצור אותנו. לקחו אותנו להסתתר בקיבוץ גבעת השלושה ולאחר מכן למקום אחר שהיו בו הרבה יתושים ושם קיבלתי את מחלת המלריה.

לאחר חצי שנה בערך, שלחו אותי עם רבים אחרים באוניה רומנית "טרנסילבניה" לצרפת. על האניה היו יותר אנשים מכפי שסוכם. למרות הכל נתנו לנו לרדת בצרפת בשקט. 1946 - היינו במרסיי ושם התמנתי כמפקד של עיירת פליטים לפני עלייתם ארצה באופן בלתי ליגאלי. חוה בנאי חברת קיבוץ מעין ברוך, שהיתה אחת המעפילות ועזרה לי

צולו נולד באקרמן, עיר השוכנת בחבל ארץ הנקרא בסרביה אשר ליד הים השחור, כגבול רוסיה - רומניה.

צולו היה בן הזקונים במשפחה. אחותו הגדולה ליובה נפטרה עוד לפני שנולד ואביו זוסיה נפטר כשהיה רק בן שבועיים, כך שגדל עם אימו בתיה ושני אחיו הגדולים אברהם ושמואל. המשפחה חיה בדוחק רב בדירת מרתף קטנה. אימו נאבקה על קיום המשפחה וחינכה את ילדיה לערכי עבודה, מוסר, תרבות ואהבת הזולת.

באקרמן אשר היתה מיושבת ע"י תושבים רוסים, היתה קהילה יהודית מאוד פעילה שמנתה כ-5000 איש. בעיר היו שני בתי ספר יהודים: "תלמוד תורה" בו למדו ביידיש ו"תרבות" בו למדו בעברית, שם צולו למד. כשהיה בתיכון, באו שליחים מההתיישבות העובדת לשוחח עם בני הנוער, בעקבות שיחות אלו הצטרף לקבוצת נוער שנפתחה והשתייכה ל"גורדוניה" - תנועת נוער ע"ש א.ד. גורדון. בהשפעת אחיו אברהם, נמשך ועבר לתנועת הנוער "השומר הצעיר". צולו היה ראש הקן ולדבריו הפעילות בקן היתה מאוד אינטנסיבית. את נאומו הראשון נשא באסיפה שהתקיימה בעיר, בה יהודי אקרמן הספידו את חיים ארלוזורוב. צולו, אז נער צעיר, עם כובע שמוט על ראשו, דיבר על הבעיות הקשורות ברצח. הוא סיפר על ההתרגשות הרבה שלו ואיך לרגע נאלם פיו דום כשראה את המוני האנשים המקשיבים לו, אך לאחר שמשך ככובעו התעשת, נזכר בדבריו והמשיך בנאום.

בשנת 1936 עלה ארצה והגיע ל"בת גלים", שם עבר חינוכי וניקוי. משם נסע לקיבוץ שמיד ששכן באותם הימים ליד קיבוץ רמת יוחנן של היום. צולו נשלח לעבוד בנמל חיפה, בימים אלו המצב הביטחוני בארץ היה מאוד מתוח בין הערבים ליהודים.

1941-1942 - מלחמת העולם השנייה, צולו מתנדב למשטרת המנדט הבריטית (כמסגרת הנוטרות היהודית) למשמר החוף אשר משימתו היתה לדאוג שהגרמנים לא יגיעו לארץ דרך החוף. בהמשך נהיה קצין תרבות של משמר החוף. מסגרת זו הייתה בפיקוד גלוי של הבריטים אך בו

משחתות אנגליות, הורירו את המעפילים לספינה שלהם והחזירו אותם לקפריסין. אני ועוד שניים מצוות הניהול הסתתרנו בבטן האניה ושוב כשאנשי סולל בונה ראו שהשטח נקי, יצאנו החוצה.

כעבור זמן נוסף ביקשו ששוב אסע לאיטליה, שם האניה "עצמאות" נכנסה לתיקונים שבסיומם הצטרכנו לנסוע לרומניה לקחת מעפילים ארצה, והפעם בצורה ליגלית. לאחר זמן רב יצאנו לרומניה, רב החובל של האניה היה יצחק אהרנוביץ (שהיה גם רב החובל של האניה "אקטורוס"), לקחנו הרכה מעפילים והצלחנו להביא אותם ארצה. כשהגענו היה זה כבר לאחר ההצהרה של בן גוריון על יסודה של מדינת ישראל.

מכיוון שבן גוריון חשב שאין אנו חיוניים יותר, חזרתי לקיבוץ שמיר, שם עבדתי בעבודות שדה שונות ובמרגה.

לאחר קום המדינה:

1948 - פוגש את אשתו לעתיד אדית אשר מצטרפת עמו לקיבוץ שמיר.

1951 - נולד בנם הבכור אברהם, הנקרא ע"ש אחיו שנהרג במלחמת העולם השניה.

1953 - נולדת ביתם בתיה, הנקראת ע"ש אימו שנפטרה ולא הספיקה לראותו מאז נפרדו כשעלה ארצה בשנת 1936.

1965 - נולדים התאומים יוחאי ודקלה.

1966 - נוסע בפעם הראשונה (מאז עלה ארצה) לביקור ברוסיה לבקר את אחיו שמואל ומשפחתו.

1969 - מחליק מסולם במטע התפוחים על העורף ומאז בריאותו מתערערת.

1972-1975 - יוצא לאורנים ללימודי הוראת עברית.

15.4.1974 - נופל בנו אברהם בחרמון, בזמן מלחמת ההתשה של מלחמת יום הכיפורים.

1982 - עובר בהצלחה ניתוח קשה בעמוד השדרה הצווארי.

11.3.1998 - נפטר בגיל 83.

לצולו לא היו חיים קלים. במשך חייו סבל רבות ויחד עם זאת ידע למצות את הרגעים ולהפיק מהם את המיטב. הוא היה בעל כוח פיזי מרשים ורחב השכלה, ידע וציטט הרבה מהכתובים, השיחות עמו היו מרתקות ומתובלות בהומור. היתה בו היכולת לשלב בין החומר והרוח, בין העצמה והרוך. עד ליומו האחרון צולו היה ערני, התעניין במתרחש סביבו, אמר את דעתו על כל דבר והמשיך לקרוא וללמוד. בתוכו פנימה היה עצב כבד ועמוק מאז נפל בנו אברהם במלחמה, עצב עליו לא התגבר מעולם.

צולו האמין באדם, בשוויון הזדמנויות לכל אחד, בשיתוף ובעזרה לזולת. הוא לחם כל חייו לשינוי פני החברה ולאיימוץ ערכים אלו.

יהי זכרו ברוך!

שם מספרת: "נשארנו ללא מזון והמעפילים צריכים היו להגיע, התחלנו לדאוג אך צולו אמר שיהיה בסדר. ואכן ערב אחד בסוף דצמבר, ישבנו כהרגלנו סביב לקנקן תה, אנחנו לימדנו אותו אנגלית והוא לימד אותנו תנ"ך. באותו הערב הוא לא נתן לנו ללכת לישון ואף ביקש מאיתנו ללוות אותו לטיול קצר בחורן, חשבנו שאולי הוא השתגע - חורף 1946 היה חורף קשה ביותר. כשעברנו ליד פסי הרכבת, פתאום הגיעה רכבת ונעצרה שם ממש על הכביש, שתי משאיות הגיחו, אינני יודעת מאין וחיילים אמריקאים החלו לפרוק מזון לתוכן. עד הבוקר עבדנו כדי לסדר את מחסן הפרודוקטים. צולו מעולם לא נידב מידע אך כשאמר שיהיה בסדר ידעת שכך אמנם יהיה."

וצולו ממשיך: "לאחר מכן הייתי מלווה באוניית מעפילים שנקראה "תאודור הרצל" אשר הגיעה לארץ באפריל 1947. מפקד האניה היה מוקה לימון. הבריטים תפסו את האניה והיה בלאגן גדול. לפי הוראה מההגנה ארגנו את אנשינו לא לתת לבריטים לעלות על האניה, המאבק נגדם היה חזק מאוד. כמה וכמה ימאים שלהם נפלו אל מי הים, פשוט זרקו אותם. ברגעים הקשים מאוד ברח הצוות הספרדי והסתתר בכל מיני מקומות. כאשר באתי לראות מה קורה עם גשר הפיקוד ראיתי שאף אחד לא נמצא ליד ההגה, לקחתי את ההגה בידי והמשכתי לנווט. המשחתות נגחו באניה רבות ויחד עם זה המשכתי להשיט את האניה. זה נפסק כאשר כמה קצינים בריטיים קפצו על גשר הפיקוד באקדחים שלופים והרגו על המקום שלושה מעפילים שהתרכזו סביבי. הבריטים השתלטו על האניה, אך היה להם קשה למשוך אותה כיוון שהרסנו את כל המכונות של האניה. הבריטים החזירו את המעפילים לקפריסין ואנחנו שלושה אנשים: מוקה לימון, יוש הלוי ואנוכי הסתתרנו בבטן האניה ארבע ימים ולילות, עד שאנשי סולל בונה נתנו לנו סימן בשיר מיוחד ואנו עלינו על הסיפון ביחד עם מנקי האניה וחמקנו לחוף. בכתבה בעיתון "כמחנה" מס' 29 ישנו תיאור מפורט של חיינו שם, תיאור זה נכתב ע"י יוש הלוי, שם הכתבה: "שלושה בסליק אחד".

לפני שנשלחתי לאיטליה למחנה פליטים MAGENTA ליד מילנו, שם ארזנו חומרי נפץ אותם הכנסנו למכונות כביסה ושלחנו ארצה, הייתי ממונה על צוות עובדים זרים של אניות מעפילים. אז גרתי בחיפה, במלון כרמליה. לאחר מכן נהייתי ממונה על צוותים ישראלים שמלווים את המעפילים ארצה.

1947 - מינו אותי לפקד על אניית המעפילים "טירת צבי". הספינה כללה 900 מעפילים. יצאנו מנמל גאטה עם צוות ספרדים ובסקים. שטנו לאחד האיים ביון, כיוון שמזג האוויר היה קשה ביותר. היינו שם 3-4 ימים, עד שהרוחות שכחו. יצאנו ושטנו לכיוון קפריסין ומשם לארץ אך איבדנו את הדרך. על ידי ידע בכוכבים וקצת אסטרונומיה הצלחתי למצוא שוב את הדרך. הגענו ארצה אך תפסו אותנו